

Ιστορία ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

25/8/2020

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ

Μεθοδολογία ανάλυσης πηγών ιστορίας κατεύθυνσης:

Μια ιστορική πηγή:

Επιβεβαιώνει και, **τεκμηριώνει** τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου, **επεξηγεί** και **διασαφηνίζει** πιο αναλυτικά τα ιστορικά δεδομένα του σχολικού βιβλίου, **παρέχει πρόσθετες πληροφορίες** για ένα θέμα (δηλαδή μπορεί να παρουσιάζει επιπλέον αιτίες, συνέπειες κι αποτελέσματα για ένα θέμα από όσα δίνει το σχολικό βιβλίο), **διατυπώνει μια αντίθετη άποψη** και παράλληλα διαφοροποιείται από αυτή που υποστηρίζεται στο σχολικό βιβλίο, ή **συνδυάζει** τα παραπάνω.

Ο μαθητής οφείλει αρχικά να αντιληφθεί τη σχέση της πηγής με το σχολικό βιβλίο και στη συνέχεια να αξιοποιήσει τις πληροφορίες από το κείμενο της πηγής, για να ενισχύσει την απάντησή του. Οι μέθοδοι ανάπτυξης της απάντησής του είναι: η **σύνθεση** και η **παράθεση**.

Η μέθοδος της σύνθεσης

Με τη μέθοδο της σύνθεσης, ο μαθητής συνδυάζει τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου και της πηγής. Κατά την ανάγνωση της πηγής πρέπει να εντοπίσει τα στοιχεία που σχετίζονται με αυτά που γνωρίζει από το σχολικό βιβλίο. Βέβαια, πρέπει να γνωρίζει επαρκώς τα κείμενα του σχολικού βιβλίου, αφού σε αυτά θα στηριχθεί για να απαντήσει στην ερώτηση.

Ο μαθητής καλό είναι να φτιάξει ένα σχεδιάγραμμα, προκειμένου να επιτύχει την καλύτερη και πληρέστερη σύνδεση των δεδομένων πηγής και βιβλίου. (Η δημιουργία του σχεδιαγράμματος και η αναλυτικότητά του εξαρτώνται από το χρόνο που διαθέτει). Το σχεδιάγραμμα αποτελείται από δύο στήλες. Στην αριστερή στήλη σημειώνουμε περιληπτικά τις πληροφορίες που απαιτούνται στην απάντηση από το βιβλίο και στη δεξιά στήλη τις σχετικές πληροφορίες από την πηγή. Για κάθε στοιχείο του βιβλίου εντοπίζουμε και να συνδέουμε την ανάλογη αναφορά της πηγής.

Στην περίπτωση που η πηγή αναφέρει **αντίθετες απόψεις** από του βιβλίου πρέπει, αφού καταγράψουμε τις ιστορικές μας γνώσεις από το βιβλίο, να σημειώσουμε και να τονίσουμε την αντίθεση της πηγής και να αναφερθούμε αναλυτικά στη διάσταση των απόψεων και, αν μπορούμε, να την αιτιολογήσουμε. Σε αυτήν την περίπτωση, ο μαθητής οφείλει να θεωρήσει σωστή την άποψη που αναφέρεται στο σχολικό βιβλίο. Μετά την ολοκλήρωση του σχεδιαγράμματος, προχωρούμε στην απάντηση. Το κείμενο του σχολικού βιβλίου πρέπει να γραφεί όσο αυτό είναι δυνατό αυτούσιο ή τουλάχιστον να αποδοθεί πλήρως το νόημα που ο μαθητής έχει αφομοιώσει.

Στη συνέχεια, ο μαθητής αξιοποιεί το κείμενο της πηγής για να επιβεβαιώσει, να τεκμηριώσει και να αναπτύξει περισσότερο τα όσα έχει ήδη γράψει από το βιβλίο,

δημιουργώντας τόσες συνδέσεις βιβλίου – πηγής, όσες μπορεί με βάση το σχεδιάγραμμά του.

Είναι αναγκαίο κάθε φορά που ο γράφων μεταβαίνει από το κείμενο του βιβλίου στο δεδομένο της πηγής να χρησιμοποιεί και μια μεταβατική φράση, η οποία θα βοηθήσει τη μετάβαση από το βιβλίο στην πηγή. Η απλή επανάληψη του κειμένου της πηγής είναι σφάλμα και ο μαθητής πρέπει να παρουσιάσει δημιουργικά με δικά του λόγια και προσωπικό ύφος την πληροφορία από τη κείμενο της πηγής.

Συνοπτικά: Κείμενο βιβλίο + μεταβατική φράση + κείμενο πηγής.

Οι επιπλέον πληροφορίες του ιστορικού παραθέματος, αυτές δηλαδή δεν συνδέονται με το σχολικό βιβλίο, τοποθετούνται στην απάντησή μετά την ανάπτυξη της σύνθεσης. Αποτελούν επιπρόσθετα στοιχεία και δεδομένα, και βοηθούν στην πιο ολοκληρωμένη απάντηση.

Εκφράσεις για την νοηματική σύνδεση των δεδομένων του βιβλίου με τις πληροφορίες της πηγής:

Σύμφωνα με τα δεδομένα / στοιχεία που εξάγουμε / συνάγουμε / αντλούμε από το ιστορικό παράθεμα / πηγή ...

Ανάλογες / Σχετικές / Παραπλήσιες είναι και οι πληροφορίες που παρέχει το ιστορικό παράθεμα / πηγή ...

Η συγκεκριμένη άποψη μπορεί να τεκμηριωθεί βάσει της σχετικής μαρτυρίας που παρέχει το ιστορικό παράθεμα ...

Τα όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως γίνονται τεκμαρτά / κατανοητά / αντιληπτά κι από το κείμενο του ιστορικού παραθέματος ...

Ενισχυτικά / Προς επίρρωση των συγκεκριμένων δεδομένων, το ιστορικό παράθεμα καταγράφει ανάλογες πληροφορίες ...

Πραγματικά / Όντως / Ειδικότερα / Γενικότερα / Συγκεκριμένα / Τελικά / Καταληκτικά / Ανακεφαλαιωτικά / Συνολικά / Επιπρόσθετα / Διευκρινιστικά / Συμπερασματικά / Επεξηγηματικά / Αντίθετα / Συμπληρωματικά είναι δυνατόν / είναι αναγκαίο / είναι εύλογο / είναι σημαντικό / να επισημανθεί / να σημειωθεί ότι ...

Πρέπει / Οφείλει βέβαια / οπωσδήποτε / πάντως / φυσικά / εν τέλει / ίσως / πιθανόν να λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι και στο ιστορικό παράθεμα διατυπώνονται παρόμοιες / παραπλήσιες / πανομοιότυπες πληροφορίες ...

Πέρα από τα όσα σημειώθηκαν, είναι αναγκαίο να επισημανθεί / διευκρινιστεί / σημειωθεί και με βάση τα δεδομένα του κειμένου της πηγής ότι ...

Η συγκεκριμένη άποψη / πληροφορία μπορεί να ερμηνευτεί / ενισχυθεί με σχετική παραπομπή σε ανάλογες πληροφορίες του ιστορικού κειμένου ...

Οι προαναφερθείσες απόψεις / στοιχεία έρχονται σε [πλήρη / μερική] συμφωνία / σε ευθεία αντίθεση / συγκλίνουν / αποκλίνουν / διαφοροποιούνται / ταυτίζονται με όσα καταγράφονται στο ιστορικό παράθεμα ...

Η μέθοδος της παράθεσης

Η μέθοδος της παράθεσης είναι πιο γρήγορη και πιο εύκολη. Ο μαθητής αποδίδει τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου, ανεξάρτητα από το κείμενο της πηγής. Η επιλογή της μεθόδου σύνθεσης ή παράθεσης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως ο χρόνος, η προετοιμασία του υποψηφίου, η ετοιμότητα και εγρήγορση της στιγμής κ.α. Αρχικά, ο μαθητής γράφει τις σχετικές με την ερώτηση ιστορικές γνώσεις με βάση το σχολικό βιβλίο. Στη συνέχεια, σχολιάζει το κείμενο της πηγής, αφού πρώτα έχει εντοπίσει εκείνα τα σημεία που απαιτούνται, προκειμένου να δώσει επαρκή απάντηση στην ερώτηση.

Καλό είναι να χρησιμοποιηθούν φράσεις: *«όπως έχει ήδη αναφερθεί ... προηγουμένως έγινε λόγος για ... σημειώθηκε ήδη ότι ... σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν ... σε συνάρτηση με τα προηγούμενα ...»* προκειμένου να επιτευχθεί επαρκής σύνδεση της πηγής με τις πληροφορίες που ο μαθητής έχει γράψει από το βιβλίο.

Γενικές παρατηρήσεις - οδηγίες

- Ο μαθητής στην απάντηση του πρέπει να γράφει με σωστή έκταση τις παραγράφους και να δημιουργεί νοηματικές ενότητες.
- Στο τέλος, πρέπει να τοποθετούνται όλα εκείνα τα στοιχεία της πηγής, που δεν μπορούν να συνδεθούν με τις πληροφορίες του σχολικού βιβλίου και οι αντίθετες απόψεις που αναφέρει η πηγή για ένα ζήτημα.
- Η χρήση προλόγου κι επιλόγου είναι καλή σε λογικά πλαίσια. Για τον πρόλογο αξιοποιούμε το γενικό πνεύμα του σχολικού βιβλίου ή βασιζόμαστε στην πρώτη παράγραφο του κεφαλαίου, όταν είναι εισαγωγική ή παρουσιάζουμε περιληπτικά τα στοιχεία που προηγούνται της απάντησής μας για να επιτύχουμε την ιστορική αλληλουχία των γεγονότων. Ο επίλογος πρέπει να αναφέρει γενικά συμπεράσματα, τα οποία προκύπτουν από τα δεδομένα βιβλίου και πηγής ή να πυκνώνει ιστορικά δεδομένα που έπονται της απάντησής μας προκειμένου να τονιστεί η ιστορική αλληλουχία.
- Το κείμενο της ιστορικής πηγής μπορεί να αξιοποιηθεί αυτούσια και να ενταχθεί στην απάντηση με τη χρήση της παρένθεσης (...) ή των εισαγωγικών «...». Δεν πρέπει, όμως, να ξεπερνά τη μία σειρά ούτε να γίνεται κατάχρηση.
- Καλύτερη μέθοδος θεωρείται η παρουσίαση του κειμένου της πηγής με δικά μας λόγια και στη συνέχεια η παράθεση του ίδιου του κειμένου εντός παρένθεσης στο τέλος της περιόδου.
- Η πληροφορία της πηγής ίσως να μην αποτελεί άμεση απάντηση στο ζητούμενο της ερώτησης αλλά να αποτελεί αφορμή για εμβάθυνση και εξαγωγή συμπεράσματος. Δηλαδή, η πληροφορία της πηγής μπορεί να είναι η βάση για τη δημιουργία ενός συλλογισμού, που θα συνάγουμε συμπεράσματα για την ερώτηση.